

ВІДГУКИ. РЕЦЕНЗІЇ

Цитування:

Горбань Ю. І. Сфера гостинності: сучасні наукові та практичні парадигми. Рецензія на колективну монографію А. В. Поплавської, Л. О. Гончар, І. О. Комарніцького, А. О. Беляка «Сфера гостинності: забезпечення економічної та фінансової стійкості». *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2022. № 2. С. 218–220.

Horban Yu. I. (2022). Sphere of hospitality: modern scientific and practical paradigms. Review of the collective monograph of A. Poplavska, L. Gonchar, I. Komarnitskyi, A. Belyak «Hospitality sphere: ensuring economic and financial stability». *National Academy of Culture and Arts Management Herald: Science journal*, 2, 218–220 [in Ukrainian].

Горбань Юрій Іванович,
кандидат культурології, доцент,
професор кафедри інформаційних технологій,
директор наукової бібліотеки
Київського національного університету
культури і мистецтв
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5837-4409>
y.i.gorban@gmail.com

СФЕРА ГОСТИННОСТІ: СУЧАСНІ НАУКОВІ ТА ПРАКТИЧНІ ПАРАДИГМИ

Рецензія на колективну монографію А. В. Поплавської, Л. О. Гончар, І. О. Комарніцького, А. О. Беляка «Сфера гостинності: забезпечення економічної та фінансової стійкості»

Сфера гостинності в цілому та діяльність її суб'єктів господарювання є одними з найважливіших соціально-економічних складових розвитку держави. Готельно-ресторанний і туристичний бізнес перспективний з погляду соціальної значущості та потенційної прибутковості. Розвиток діяльності підприємств сфери гостинності, забезпечення їх фінансової стійкості – актуальний напрям сучасної економіки, оскільки фінансова стійкість сприяє забезпеченню ефективної діяльності та слугує основою міцного становища підприємства на ринку туристичних послуг.

З огляду на вищезазначене, колективна монографія «Сфера гостинності: забезпечення економічної та фінансової стійкості», авторами якої є А. Поплавська, Л. Гончар, І. Комарніцький,

А. Беляк – актуальне, своєчасне та значуще видання, що вирізняється інноваційною та аналітичною структурою і розкриває проблеми забезпечення економічної та фінансової стійкості на підприємствах готельно-ресторанного і туристичного бізнесу.

Розвиток технологій туристичної діяльності, сучасні інтереси користувачів, інтеграція територій в індустрію глобального туризму тощо сприяють появі нових видів туризму, видозміні сфери гостинності, що зумовлює необхідність актуалізації ключових бізнес-проблем функціонування і розвитку підприємств ринку послуг.

Монографія складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг – 168 сторінок.

У колективній монографії ґрунтовно розкрито такі прикладні питання:

- аналіз практичних аспектів функціонування бізнесу в умовах мінливого бізнес-середовища;
- соціально-економічне обґрунтування адаптивного механізму забезпечення економічної та фінансової стійкості сучасних підприємств сфери гостинності;
- стратегічний аналіз функціонування сфери гостинності на макроекономічному рівні;
- спектральний та комплексний аналіз забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємств сфери гостинності;

– аналіз нормативно-законодавчого регулювання забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємств сфери гостинності;

– організаційно-економічний аналіз процесу забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємств сфери гостинності;

– розробка механізму забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємств сфери гостинності та обґрунтування його соціально-економічної доцільності.

Матеріал першого розділу «Сфера гостинності: економічна сутність та нормативний зміст» систематизовано у трьох підрозділах (Визначення та обґрунтування економічної сутності сфери гостинності. Нормативно-законодавче регулювання забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємств сфери гостинності. Стратегічний аналіз функціонування сфери гостинності: макроекономічний аспект). У першому підрозділі представлено власне бачення авторів категорії «сфера гостинності», а також запропоновано розглянути сферу гостинності як економічну категорію за класифікатором видів економічної діяльності (КВЕД–2010). На думку А. Поплавської, Л. Гончар, І. Комарницького, А. Беляка, під категорією «сфера гостинності» слід розуміти систему галузей національної економіки, що включає діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщування, діяльність засобів розміщування на період відпустки та іншого тимчасового проживання, надання місць кемпінгами та стоянками для житлових автофургонів і причепів, діяльність інших засобів тимчасового розміщування, діяльність туристичних агентств і туристичних операторів, надання інших послуг бронювання та пов'язану з цим діяльність, а також функціонує на засадах морально-естетичних, техніко-економічних та соціально-обґрунтованих принципах ведення бізнесу. Представлено загальне нормативно-законодавче регулювання сфери гостинності, що базується на Законі України «Про туризм», Законі України «Про захист прав споживачів», Законі України «Про стандартизацію», постановах Кабінету Міністрів України, що присвячені програмам розвитку туристичної галузі та її підсистем. Автори визначають, що метою регулювання діяльності підприємств сфери гостинності виступає гармонізація відносин між виробником послуг (суб'єктом надання послуг) та споживачем (гостем, клієнтом), що спрямована на узгодження інтересів виробників, споживачів та суспільства і формування сприятливих умов для розвитку підприємств сфери гостинності через створення нормативно-правових актів.

Проведено стратегічний аналіз функціонування сфери гостинності за ключовими макроекономічними показниками (динаміка сфери послуг у ВВП України у грошовому та відсотковому вираженні у 2012-2019 роках; динаміка загальної кількості суб'єктів господарювання, сфери послуг та сфери гостинності у 2012-2019 роках у кількісному вираженні та відсотковому відношенні до загальної кількості підприємств; динаміка кількості найманих працівників за всіма видами економічної діяльності, сфери послуг та сфери гостинності, а також аналіз співвідношення загальної кількості зайнятих працівників у сфері послуг та у фізичних осіб-підприємців у кількісному та відсотковому вираженні; динаміка обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання сфери гостинності у 2012–2019 роках; рентабельність операційної та всієї діяльності підприємств за 2012–2019 роки; чистий прибуток (збиток) підприємств всього по економіці, у сфері гостинності та частки підприємств, що отримали чистий прибуток за 2012-2019 роки; динаміка капітальних інвестицій в економіці та сфері гостинності).

Другий розділ «Теоретико-методологічні аспекти забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємств сфери гостинності» охоплює два підрозділи (Теоретичні аспекти формування механізму забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємств сфери гостинності. Методологічні засоби формування механізму забезпечення фінансової стійкості підприємств сфери гостинності) та присвячений аналізу теоретичних аспектів й методологічних засобів формування механізму забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємств сфери гостинності. Зазначено, що стратегічним чинником фінансової безпеки, інвестиційної привабливості, конкурентоспроможності та кредитоспроможності є фінансова стійкість підприємств. Виокремлено та схарактеризовано 10 видів фінансової стійкості за функціональною спрямованістю (економічна, соціальна, організаційна, техніко-технологічна, маркетингова, екологічна, ресурсна, інноваційна, зовнішньоекономічна, брендингова). Доречно зауважено, що обов'язковими умовами покращення фінансового стану підприємств сфери гостинності у ринкових умовах господарювання є постійний аналіз і своєчасна ґрунтовна діагностика змін, що відбуваються у зовнішньому та внутрішньому середовищі підприємства, а також вчасне і максимально ефективно реагування на такі зміни для

забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Важливим та доцільним є запропонований метод комплексного розрахунку рейтингової оцінки фінансового стану підприємств сфери гостинності.

У третьому розділі «Практичні аспекти забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємств сфери гостинності», що складається з двох підрозділів (Організаційно-економічний аналіз процесу забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємств сфери гостинності. Аналіз особливостей забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємств сфери гостинності), автори зосередили увагу на організаційно-економічному аналізі та особливостях процесу забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємств сфери гостинності. Зокрема, проведено організаційно-економічний аналіз процесу формування механізму фінансової стійкості на прикладі USG Holding. Запропоновані рекомендації, безсумнівно, мають практичний характер і можуть бути рекомендовані для використання спеціалістами туристичної індустрії.

Четвертий розділ «Концептуально-аналітичні підходи до забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємств сфери гостинності в умовах кризи» складається з трьох підрозділів (Концептуалізація бачення щодо забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємства сфери гостинності. Проектування механізму забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємств сфери гостинності.

Теоретико-економічне обґрунтування доцільності реалізації запропонованих заходів) та присвячений концептуалізації бачення щодо забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємств сфери гостинності. Виходячи з міркування авторів, перспективним напрямом із забезпечення фінансової стійкості є запровадження комплаєнс-контролю у діяльності підприємств сфери гостинності (комплаєнс-контроль – це певна перевірка дотримання і відповідності встановлених правил). Виокремлено чотири базисні (основні) функції управління фінансовою стійкістю підприємств сфери гостинності: фінансове планування та прогнозування, фінансовий аналіз, фінансове регулювання, фінансове забезпечення, фінансовий контроль.

Автори докладно зупиняються на особливостях діяльності USG Holding, зокрема на одній із наймасштабніших та конкурентоздатніших складових компанії – ТОВ «Сушия». Здійснено організаційно-економічний аналіз процесу формування механізму фінансової

стійкості на базі мережі ресторанів ТОВ «Сушия» (Аналіз динаміки фінансових результатів (прибутку) ТОВ «Сушия» за 2018–2019 роки; Аналіз динаміки собівартості товарів, упаковки (з розподілом на категорії) ресторану «Сушия-Lavina» за 2018–2019 роки; Аналіз динаміки фінансових показників ресторану «Сушия-Lavina» за 2018–2019 роки та ін.).

Відродно, що у виданні сформовано, узагальнено та систематизовано великий пласт інформації у рисунки, таблиці, схеми – такий підхід забезпечує краще сприйняття матеріалу та показує зацікавленість авторів у оптимальному, раціональному висвітленні теоретичних та методичних положень.

Список використаних джерел охоплює 132 позиції, що висвітлюють погляди вітчизняних та закордонних науковців, закони та нормативні акти, положення, ДСТУ.

У додатках представлено фінансовий звіт ресторану «Сушия-Lavina» за 2018–2019 роки та баланс ресторану «Сушия-Lavina» за 2018–2019 роки.

Колективна монографія «Сфера гостинності: забезпечення економічної та фінансової стійкості» розроблена на основі результатів наукових досліджень групи авторів і демонструє своєчасність для української науки і освіти розглянутих питань у галузі розвитку та забезпечення фінансової стійкості підприємств сфери гостинності.

Видання відображає наукові погляди на сучасний стан окреслених проблем та буде корисне широкому колу фахівців підприємств сфери гостинності, науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів й усіх, хто цікавиться проблемами забезпечення економічної та фінансової стійкості підприємств сфери гостинності. Монографія А. Поплавської, Л. Гончар, І. Комарницького, А. Беяка «Сфера гостинності: забезпечення економічної та фінансової стійкості» відповідає вимогам нормативних законів Міністерства освіти і науки України щодо підготовки навчальної літератури для здобувачів ОС «Бакалавр» за спеціальностями 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм», 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» (менеджмент готельно-ресторанного і туристичного бізнесу).

Література

1. Поплавська А. В., Гончар Л. О., Комарницький І. О., Беяк А. О. Сфера гостинності: забезпечення економічної та фінансової стійкості : колект. монографія. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 168 с.

Стаття надійшла до редакції 11.04.2022

Отримано після доопрацювання 13.04.2022

Прийнято до друку 15.04.2022